

Одіссея (дуже стисло)

Гомер

Пісні 1-5

На раді богів Афіна перед Зевсом просить заступництва за Одіссея. Він у полоні закоханої в нього німфи Каліпсо. Бувалий герой багато виніс випробувань, тому Афіна співчувала йому. Зевс погодився із думкою мудрої богині. Німфі наказано відпустити Одіссея, а його синові Телемаху Афіна вирішила нав'язати бажання розшукати батька й зачинити дім від женихів матері Пенелопи.

<...> Руном овечим укритий, всю ніч Телемах, на постелі лежачи,
Дунав про путь, в яку закликала Афіна. <...>

Телемах пливе на кораблі в Пілос до Нестора, потім у Спарту до Менелая. Нестор розповів, як пливли герої з Трої, як загинув Агамемнон.

Менелай розповів, що чув про полон Одіссея на острові німфи Каліпсо. Телемах зрадів.

Тим часом жинихи Пенелопи задумали вбити Телемаха й на кораблі вирушили за ним.

Одіссея за наказом Зевса відпускає Каліпсо. Він робить пліт та вирушає в море. Сімнадцять днів пливе мужній цар Ітаки, на вісімнадцятий наслав на нього Посейдон бурю. Одіссея викидає на незнайомий берег, і він засинає.

Пісні 6-10

Це була земля царя фраків Алкіноя. Одіссей, не називаючи себе, розповідає про своє лихо. Алкіноей радо приймає гостя. Під час бенкету співець Демодок співає про Троянську війну. Одіссей, розчулений, зізнається: "Я — Одіссей, син Лаерта, цар Ітаки, маленької, кам'янистої, але дорогої серцю..." Далі він розповідає про дев'ять своїх пригод.

Перша пригода — у лотофагів, які пригостили Одіссея із супутниками лотосом, викликаючим забуття. Одіссей його не спробував і примусово зігнав супутників на корабель.

Друга пригода — у циклопів, велетнів із одним оком. Одіссей із дванадцятьма супутниками прийшов до печери циклопа Поліфема. Той, повернувшись додому, побачив чужинців і завалив великим каменем вхід до печери.

І тоді Поліфем "двох, як щенят, ухопив і з силою ними об землю ударив, аж мозок їх бризнув і скрізь по землі розіллявся". Одіссей запропонував велетню випити міцного вина, за що той обіцяв великодушно з'їсти його останнім. Коли циклоп заснув, Одіссей встромив йому в око розпечений кий. Мореплавці прив'язали себе між баранами. Випускаючи отару, сліпий Поліфем не нащупав людей.

Так урятувалися мужні герої та ще отару циклопа забрали на корабель.

Але Поліфем звернувся до свого батька Посейдона, щоб той помстився.

Третя пригода — на острові бога вітрів Еола. Той дав Одіссею мішок із вітрами, а

супутники через необережність їх випустили.

Четверта пригода — у лестригонів, велетнів-людожерів. Вони кидали великі скелі в кораблі Одиссея. Із дванадцяти вцілів тільки один.

П'ята пригода — у чарівниці Кіркеї. Вона пригостила супутників Одиссея чарівним зіллям і перетворила їх на свиней. Тільки Еврілох врятувався й повідомив це Одиссею. Гермес передав герою чарівний корінь, який захистить від закляття Кіркеї: "З ляку вона тебе зразу ж на ложе до себе запросить, ти ж і не думай лежа богині зрікатись, звільнила б тільки супутників вам і тебе щоб гостинно приймала".

Чари Кіркеї були безсилі для Одиссея. Вона відпустила його та супутників, повернувши їм людську подобу.

Пісні 11-17

Шоста пригода — відвідування царства мертвих, щоб знайти Тіресія, великого пророка. Той повідомив, що потерпає Одиссей через Посейдона, але він повернеться до Ітаки й буде мирно та довго царювати.

Сьома пригода — Сирени, хижі птахи-жінки, які вабили своїм співом мореплавців, прирікаючи на смерть. Хитрий Одиссей залив супутникам воском вуха, а себе наказав прив'язати. Цілими проїхали вони небезпечне місце, а Одиссей ще почув чудовий спів.

Восьма пригода — чудовиська Сцїлла та Харибда. Сцїлла схопила шістьох товаришів та з'їла биків. За це Зевс її покарав: бурєю розбило кораблі. Тільки один вижив Одиссей і на дерев'яному уламку доплив до берега німфи Каліпсо.

Цар Алкіной, вислухавши героя, дарує йому корабель. Одиссей потрапляє на берег Ітаки. Афіна перетворює його на старого жебрака. У цій подібності Одиссей оселяється у свинопаса Евмея. До свинопаса приходять Телемах, йому відкривається Одиссей. Обидва обіймаються та плачуть.

Пісні 18—24

Одиссей у подібності жебрака, Телемах і Евмей приходять у дім Одиссея, де багато наречених Пенелопи.

Пес і служниця пізнали господаря. Наступного дня Пенелопа дає завдання женихам. Треба із лука Одиссея влучити через дванадцять кілець. Переможець стане її чоловіком. Одиссей перемагає та іншими стрілами вбиває всіх женихів.

У цей час Афіна насилає сон на Пенелопу. Прокинувшись, вона не вірить, що цей жебрак — Одиссей. Для перевірки Пенелопа пропонує служниці винести ліжко для Одиссея. Той каже, що це неможливо — він сам зробив це ліжко на пні маслинового дерева. Пенелопа одразу пізнала свого чоловіка.

Рідні загиблих женихів збираються проти Одиссея. Але Афіна припиняє битву.

<...> Жертвою й клятвою скріпила союз між царем і народом світла донька хмаровладця, богиня Афіна Паллада.

Коментар

Поема "Одиссея" — чудовий зразок народного епосу Давньої Греції, присвячений опису пригод та повернення до рідної Ітаки легендарного героя Одиссея. На першому плані епічної поеми виступає казково-пригодницький колорит. Автор зображує пізній

етап життя давньогрецького суспільства, ніж в "Іліаді".

Розповідь детальна, об'єктивна, містить багато порівнянь, фольклорних і міфологічних елементів. Перед нами постають монументальні образи давньогрецьких героїв, відтворюється еллінська атмосфера та світогляд давніх греків.